

ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Ενότητα 5: Παύλος. Ανθρωπολογία - Εκκλησιολογία - Εσχατολογία

Αικατερίνη Τσαλαμπούνη
Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας

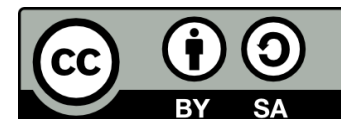

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

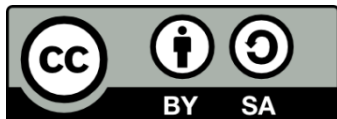
Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Παύλος. Ανθρωπολογία - Εκκλησιολογία - Εσχατολογία

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Μάθημα 5: Παύλος.
Ανθρωπολογία -
Εκκλησιολογία - Εσχατολογία

Ανθρωπολογία

- Άμεση σύνδεση με τη σωτηριολογία του Παύλου.
- Δεν αποτελεί ξεχωριστή ενότητα στη διδασκαλία - μόνο σε σχέση με τη σωτηρία.

Ο άνθρωπος ως δημιουργήμα του Θεού

- Προϋπόθεση η ιστορία της δημιουργίας (και της πτώσης) της Παλαιάς Διαθήκης.
- Ο Θεός ως δημιουργός (Ρωμ 11,36: ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα).
- Η συμμετοχή του Ιησού Χριστού στη δημιουργία (Α΄ Κορ 8,6: εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ).

Βασικές ανθρωπολογικές έννοιες: σώμα

- Ο άνθρωπος κατανοείται από τον Παύλο ως ψυχοσωματική ενότητα.
- Η λ. σώμα δηλώνει τον άνθρωπο και τη θνητότητά του (ψυχικὸν καὶ θνητόν).
- Μπορεί να καταστεί σώμα της αμαρτίας - εάν ο άνθρωπος απομακρυνθεί από τον Θεό.
- Μπορεί να αποκτήσει και πνευματική ποιότητα (Α΄ Κορ 15,44).

Βασικές ανθρωπολογικές έννοιες: σαρξ, ψυχή, πνεύμα, νους, καρδιά

- Σαρξ: δηλώνει την περατότητα και θνητότητα του ανθρώπου.
- Χαρακτηρισμός όλων των δημιουργημάτων.
- Ο όρος «ψυχή» - με την παλαιοδιαθηκική σημασία: η ζωή.
- Ο όρος «πνεύμα» απαντά σπάνια - δηλώνει τον εσωτερικό κόσμο του ανθρώπου (βλ. επίσης «ἔσω ἄνθρωπος»).
 - Ενδιαφέρουσα αναφορά Α΄ Θεσ 5,23: η τριμερής αναφορά σε πνεύμα, ψυχή, σώμα -> ο Παύλος γνωρίζει την αρχαία ελληνική τριμερή διάκριση.
- Ο νους δηλώνει την ανθρώπινη δυνατότητα κρίσης και γνώσης.
 - Σύνδεση με τον όρο «συνείδησις».
- Ο όρος «καρδιά» με την παλαιοδιαθηκική σημασία: ο συναισθηματικός κόσμος, ο χώρος των αποφάσεων και σκέψεων.

Η αμαρτία ως αποξένωση από τον Θεό

- Ο Παύλος προτιμά τη λ. αμαρτία σε ενικό αριθμό.
 - Σπάνια ο όρος στον πληθυντικό (Α΄ Κορ 15,3: ὑπὲρ τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν) - μάλλον από την αρχαιότερη χριστιανική παράδοση -> δηλώνει το σύνολο των πράξεων ανυπακοής κι απομάκρυνσης από τον Θεό.
- Στον ενικό δηλώνει μία στάση ζωής - όχι απλά μία σειρά από πράξεις παρέκκλισης από την ηθική τάξη.
 - Οδηγεί στην αποξένωση από τον Θεό, τον συνάνθρωπο και ολόκληρη τη δημιουργία.
 - Τρεις εικόνες:
 - Ο πονηρός εργοδότης που πληρώνει με το μισθό του θανάτου (Ρωμ 6,23).
 - Ο βασιλιάς που κυβερνά ως τύραννος τους υπηκόους του (Ρωμ 5,11).
 - Ο κύριος που φέρεται με σκληρότητα στους δούλους του (Ρωμ 6,6).
 - Στο υπόβαθρο της σκέψης του Παύλου η ιστορία της πτώσης:
 - Η ανθρωπότητα ακολουθεί την τύχη του Αδάμ γιατί υιοθετεί τη στάση του.
 - Ο Ιησούς ως νέος Αδάμ αποκαθιστά τις σχέσεις του ανθρώπου με τον Θεό - δημιουργεί μία νέα κτίση και μια νέα ανθρωπότητα.

Εκκλησιολογία

- Η εκκλησιολογική σκέψη του Παύλου έχει παλαιοδιαθηκικές προϋποθέσεις και καταβολές:
 - Η εκκλησία ως ο λαός του Θεού κι η εκπλήρωση των επαγγελιών προς τον παλαιό Ισραήλ.
 - Η κοινοτική διάσταση .
- Χαρακτηρισμοί των μελών της Εκκλησίας:
 - Άγιοι .
 - Κλητοί / εκλεκτοί.
 - Εκκλησία.
 - Αποδίδει τον όρο qahal.
 - Συνδυάζει στοιχεία από την ελληνική παράδοση.
 - Ως κάλεσμα μπορεί να έχει περιεκτικό κι όχι αποκλειστικό χαρακτήρα.

Η Εκκλησία ως σώμα Χριστού

- Η εικόνα του σώματος γνωστή στον ελληνορωμαϊκό κόσμο (Πλάτων, Λίβιος, Κικέρων, Επίκτητος, Πλούταρχος).
- Στο σώμα του Χριστού μέλη ισότιμα είναι όλοι οι πιστοί:
 - Αίρονται οι εθνικές και κοινωνικές διαφορές (βλ. Γαλ 3,28).
 - Η εκκλησιολογική σημασία της φράσης «έν Χριστώ» (βλ. Α΄ Κορ 5,17: εἶ τις ἐν Χριστῷ καινὴ κτίσις).
- Η εικόνα του σώματος προϋποθέτει την ποικιλία των χαρισμάτων:
 - Αρμονία - ενότητα - ποικιλία διά του αγίου Πνεύματος.
 - Οριζόντια διάσταση / κάθετη διάσταση.
 - Οι τρεις βασικές προϋποθέσεις των χαρισμάτων: α) αγάπη, β) οικοδομή και ενότητα, γ) συμβολή στο έργο του ευαγγελισμού.
- Ο όρος «εκκλησίες» - οι τοπικές εκκλησιαστικές κοινότητες -> κάθε τοπική εκκλησιαστική κοινότητα μία πλήρης εκκλησία.

Η εκκλησία ως ναός του Θεού

- Ο κάθε πιστός ναός του Πνεύματος (Α΄ Κορ 6,19).
- Η εκκλησία ως ναός του Θεού (Α΄ Κορ 3,16).
- Η παλαιοδιαθηκική προέλευση του όρου:
 - Δηλώνει τη συνεχή παρουσία του Θεού μέσα στο λαό του.
 - Συνδέεται με την εκλογή.
 - Έχει προεκτάσεις στη ζωή της κοινότητα - προϋποθέτει τον αγιασμό των μελών.

Εσχατολογία (1)

- Ο Παύλος αναμένει τα έσχατα πολύ κοντά (Α΄ Θεσ και Α΄ Κορ, βλ. όμως Β΄ Κορ).
- Η εσχατολογική προσδοκία επηρεάζει σημαντικά τη σκέψη του σε θέματα εκκλησιολογίας και ηθικής των μελών.
- Αποκαλυπτικά στοιχεία στη σκέψη του Παύλου:
 - Επηρεασμένος από την ιουδαϊκή σκέψη της εποχής.
 - Η αποκαλυπτική γλώσσα για να εκφράσει την έντονη εσχατολογική του προσδοκία στο παρόν .

Εσχατολογία (2)

- Τρεις άξονες της εσχατολογικής του σκέψης:
 - Ανάσταση.
 - Παρουσία.
 - Ανάσταση των νεκρών και κρίση.
- Α΄ Θεσ 4,13-18 / Α΄ Κορ 15.
- Α΄ Κορ 15,22-28.
 - Ο Ιησούς ως η απαρχή των νεκρών.
 - Η παρούσα περίοδος εποχή της βασιλείας.
 - Προεκτάσεις για τη ζωή των πιστών.

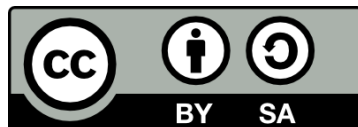
Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τσαλαμπούνη Αικατερίνη. «Θεολογία Καινής Διαθήκης. Παύλος. Ανθρωπολογία - Εκκλησιολογία - Εσχατολογία». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS340/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Φίλιππος Γερμάνης
Θεσσαλονίκη, Εαρινό Εξάμηνο 2014-2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

